

СТАНОВИЩЕ

от доц. Мария Михайлова-Мръвкарлова - пенсионер
Катедра по тюркология и алтаистика, Факултет по класически и нови филологии,
Софийски университет "Св. Климент Охридски"

за кандидатурата на гл. ас. д-р Ирина Николаева Саръиванова
за участие в конкурс за академичната длъжност "доцент"
по професионално направление 2.1. Филология (*Османски език и литература*)
обявен в ДВ, бр. 90/16.11.2012 г.

Кандидатката за обявения конкурс гл. ас. д-р Ирина Николаева Саръиванова е завършила средно образование: "Международно училище в Техеран (английска гимназия) Техеран, Иран – 1991 г.; Образователна степен "магистър" в СУ "Св. Климент Охридски" – филолог-тюрколог., с втора специалност "Английска филология" през 1992-1997. През 2009 г. защитава образователна и научна степен "доктор", шифър 05.04.06.

Познавам кандидатката гл. ас. д-р Ирина Н. Саръиванова от двайсет години като моя студентка и асистент. По време на следването си, а по-късно и като асистент тя прояви интерес към османския език. Още веднага след дипломирането си не се поколеба да приеме предизвикателството да се заеме с превод на османски документи от XIX век. Това предполага сериозна подготовка и най-вече желание и интерес към тази трудна материя. През годините тя постепенно разшири и задълбочи изследванията си и върху турски ръкописи. Участието ѝ в доста специализирани тюрколожки и езиковедски научни конференции у нас и в чужбина е свидетелство за израстването ѝ като специалист. Всичко това на фона на нейната ангажираност като лектор по османски език и стара турска литература, изискват сериозна научно-преподавателска работа. Доброто познаване на съвременния турски език е от особено значение и ѝ дава възможност за поемане на допълнителна ангажираност по практически турски език – писмени упражнения и разговори.

След докторския труд на тема: "Турските народни песни в ръкорисните тефтери джъонк", днес кандидатката Саръиванова представя своето монографично изследване "Сложни думи в османския език". Това е проблем, който все още не е достатъчно проучен не само от наши специалисти, но и от османисти в Турция и чужбина. Самото насочване към подобна тема е предизвикателство, тъй като предполага сериозно навлизане в дълбочина при усвояването и опознаването на един мъртав език какъвто е османския. Пристъпването към разработка на

подобна тема предполага преглед на различни по жанр писмени извори, от които да бъде извлечена словната база. Това е трудна и продължителна издирвателска дейност.

Целта, която си поставя настоящето изследване е: "...да обхване в достатъчна пълнота, като идентифицира и класифицира един високопродуктивен клас думи в османския език – композитите, с акцент върху техния произход, като бъдат приложени подход и инструментариум, адекватно работещи спрямо спецификата на мъртав език със смесен характер". Като съпътваща цел е посочено: "...неговата лингво-дидактична насоченост и практическа приложимост в прекия учебен процес", което има определено важно значение.

Предложеният за разглеждане труд е композиционно добре ситуиран. Като се има предвид, че османският език е мъртав език и сравнително малко познат, въвеждането в темата е поднесено много леко и професионално. При композиционното словообразуване са представени шест основни типа според класифицирането на сложните думи в санскрит. Авторката се спира на композиционното словообразуване в научната литература, посветена на османския език. Тук тя разглежда подробно граматика на османски език от средата на XIX век на наши, западни и турски автори като предлага кратък преглед на представянето на композитите в тях. При този изчерпателен преглед очевидно е пропуснато цитирането на граматиката на уважавания френския османист Жан Дени, която е преведена на турски език още в 1941 година.

Основният акцент в работата пада върху представянето на сложните думи в османския език. При тяхното квалифицирането като общ или формален показател е възприет произхода на композитите, на първо място композитите, изградени по турски словообразователен модел, а така също и някои аспекти на арабския и персийски словообразователни модели. В разработката са включени и конструкции, заети от европейски езици.

При пристъпване към подобно изследване от първостепенно значение е избор на извор, чието съдържание да състави корпуса на изследването. Изборът пада на речника на Исмаил Парлатър (изд. 2006), който според авторката предлага завидно количество лексика от западни и славянски езици, навлязла в различни етапи от развитието на османския език, но предимно от последните десетилетия от неговото съществуване.

В хода на разработката са представени впечатляващ брой примери, които са систематизирани в няколко основни раздела. Турският пласт сложни думи е от дорепубликанския период като обект на класификация са пълнозначните сложни думи. Представени са прегледно, с подходящи примери и с надлежни пояснения. В изложението са

посочени сложни думи от арабски, гръцки, френски и други европейски езици, но е акцентирано върху персийския композиционен словообразователен модел в османския език и литература. Тук трябва да подчертаем, че при класифицирането на сложните думи по персийски словообразователен модел в османския език за пръв път е приложена древноиндийската бинарна схема с традиционните санскритски термини. Този начин на систематизиране дава възможност за по-детайлно представяне на сложните думи.

В приложение е даден работен корпус на издирените сложни думи в азбучен ред на латиница и арабица. Посочена е също цитираната и ползвана литература.

Цялостната разработка върху темата “Сложни думи в османския език” е сериозно и задълбочето изследване с определено приносен характер, което ще бъде прието с подчертан интерес от страна на османистите. Корпусът от издирените сложни думи е особено ценен и като практическо помагало. Той може да служи и като база за нови изследвания в областта на сложните думи в османския език.

Кандидатката за академичната длъжност “доцент” изключително сполучливо съчетава дейността си като университетски преподавател, османист и преводач. Резултатите от изследователската ѝ дейност освен теоретична стойност имат и практическа насоченост. Това ми дава увереност да подкрепя кандидатурата ѝ за заемане на академичната длъжност “доцент”.

София, 20 март 2013 г.

Подпис:

Доц. Мария Михайлова-Мръвкарва

Катедра по тюркология и алтаистика,
Факултет по класически и нови филологии,
Софийски университет “Св. Климент Охридски”
e-mail: orika@abv.bg